

E2 Tutkimuksen tuore raportti:

Metsäalan kannattaa panostaa naisiin, nuoriin ja maahanmuuttajiin – myös myönteinen näkyvyys vahvistaisi alan vetovoimaa

Naisten ja maahanmuuttajien asemassa on parannettavaa, kun metsäala varautuu pahenevaan työvoimapulaan Suomessa. Työntekijät painottavat hyvää työilmapiiriä ja työn itsenäisyyttä alan vetovoimatekijöinä. Työnantajat panostavat työntekijöiden hyvinvointiin ja perehdytykseen. Sekä työntekijät että työnantajat arvioivat, että myönteinen näkyvyys vahvistaisi alan vetovoimaa.

E2 Tutkimus on selvittänyt käsityksiä metsäalan osaajapulasta ja keinoista sen ratkaisemiseksi sekä alan sisältä että sen ulkopuolelta. Tutkimus perustuu laajaan ja monipuoliseen haastatteluaineistoon.

Naisten ja maahanmuuttajien asemassa on parannettavaa metsäalalla

Naiset ja maahanmuuttajat ovat monissa metsäalan työyhteisöissä ainokaisen asemassa. Henkilöstön ja työnantajien edustajat tunnistavat, miten tärkeää on vahvistaa erilaisuuden ymmärtämistä. Jarruna voivat kuitenkin olla kielteiset ennakoasenteet. Myös työntekijöiden elämäntilanteiden erojen tunnistaminen sitouttaa työpaikkaan.

”Esimerkiksi perheystävälliset käytännöt vahvistavat työnantajan pitovoimaa. Osa työntekijöistä huomauttaa tutkimuksessamme, että alan toimintakulttuurin on syytä muuttua sukupolvien mukana, koska nuoret eivät ole valmiita elämään työn ehdoilla. He odottavat, että työ joustaa tarvittaessa”, sanoo asiantuntija Eija Eronen E2 Tutkimuksesta.

Metsäalan työntekijät odottavat työnantajalta tekoja, ei sanoja

Metsäalan työntekijät tiedostavat alan henkilöstöpulan. Hyvä työilmapiiri ja mahdollisuus itsenäiseen työskentelyyn kiinnittävät osaajia yrityksiin. Kuulluksi tuleminen ja luottamuksellinen suhde työnantajaan on työntekijöille tärkeää, mutta merkitystä on myös laadukkaalla ja näytävällä kalustolla. Tutkimukseen haastateltu korjuualan työnantaja kuvaa tilannetta seuraavasti:

”Alalle vakiintunut sakki, niin niillä on kova vaatimustaso työnantajalle. Kyllä siinä kerrotaan, mimmoinen auto täytyy olla, että töihin jaksaa tulla.”

Työntekijät odottavat, että arvostus osoitetaan konkreettisilla teoilla. Niitä ovat esimerkiksi lomautuksista pidättäytyminen alan kausivaihteluista huolimatta ja palkan maksaminen ajallaan.

Työnantajien kannattaa panostaa yhteistyöhön oppilaitosten kanssa

Sekä työnantajat että työntekijät arvioivat, että oppilaitokset ovat tärkeitä rekrytointikanavia metsäalalle. Oppilaitosyhteistyöhön kannattaa satsata sekä perusasteella että ammatillisessa koulutuksessa.

”Parhaimmillaan yritykset voivat saada työharjoitteluun lupaavimmat tekijät ja hyödyntää harjoittelua heidän perehdytyksessään. Myös yhteistyö opetuksessa alan yritysten kanssa ja oppisopimuskoulutus ovat keinoja rekrytoida työvoimaa”, kertoo tutkija **Atte Penttilä** E2 Tutkimuksesta.

Kiinnostus metsäalaan keskittyy maaseudulle

Tutkimukseen haastatellut opinto-ohjaajat ovat havainneet, että metsäala on vetovoimainen pienissä maaseutukunnissa. Joillekin nuorille alalle hakeutuminen on keino jatkaa suvun perinnettä ja elämäntapaa maaseudulla. Koska ala on monelle kaupunkilaisnuorelle vieras, metsäalan kannattaa panostaa heille kohdennettuun viestintään ja oppilaitosyhteistyöhön myös kaupungeissa.

Tutkimus perustuu laajaan haastatteluaineistoon. Käytössä on neljä eri aineistoa ja haastateltavien yhteismäärä on 64. Tutkimukseen on haastateltu: 1) metsäalan yrityksistä työntekijöitä ja työnantajan edustajia (N=20), 2) metsäalalle tulleita alanvaihtajia (N=17), 3) metsäalan kanssa kilpailevien toimialojen edustajia (N=14), 4) opinto-ohjaajia, työvoimahallinnon asiantuntijoita ja opetushallinnon edustajia (N=13). Aineisto on kerätty kesäkuun 2023 ja maaliskuun 2024 välisenä aikana.

Raportin *Ratkaisuja metsäalan osaajapulaan* ovat tehneet tutkija YTT **Atte Penttilä**, asiantuntija YTM **Eija Eronen**, asiantuntija YTM **Tuija Väyrynen** ja johtaja VTT **Jenni Simonen** E2 Tutkimuksesta. Se perustuu *Metsä ja me* -hankkeessa tehtyyn tutkimukseen. Tutkimuksen toteutuksesta on vastannut monitieteinen tutkimuslaitos E2 Tutkimus. Tutkimuksen on rahoittanut Metsämiesten Säätiö.

Raportin julkistustilaisuus järjestetään Teams-webinaarina tiistaina 1.10. klo 10–11. Lisätietoja ohjelmasta ja ilmoittautuminen: <https://link.webropol.com/ep/metsajamejulkistus>

Linkki raporttiin (1.10. klo 7): www.e2.fi/ratkaisuja-metsaalan-osaajapulaan

Lisätietoja:

Atte Penttilä, YTT, tutkija

atte.penttila@e2.fi

040 1675 969